

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра інноваційної економіки та цифрових технологій

СИЛАБУС

СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ /
DECISION SUPPORT SYSTEMS

Інформація про викладача	
Викладач	Романюк Вадим
Науковий ступінь	доктор технічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25, ауд 709
Контактний телефон	(0432) 55-04-39
E-mail:	v.romanyuk@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=794
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Метою викладання освітнього компонента “Системи підтримки прийняття рішень” є оволодіння здобувачами теоретичними і практичними знаннями, що дозволяють застосовувати критерії побудови множин оптимальних рішень та оптимізувати обробку експертної інформації, результатів голосування, використовувати методи їх ранжування. Завдання освітнього компонента – надати здобувачам знання і практичні навички в оперуванні методами побудови множин оптимальних рішень за умов невизначеності та застосовуванні критеріїв побудови множин оптимальних рішень, оптимізації обробки експертної інформації, результатів голосування, використання методів їх ранжування. Після вивчення освітнього компонента “Системи підтримки прийняття рішень” здобувачі повинні мати такі знання та уміння: формулювання задачі прийняття рішень у загальному виді; бінарні відношення та операції над ними; функції вибору та операції над ними; функції корисності та імовірнісні розподіли наслідків альтернатив; 10 основних критеріїв побудови множин оптимальних рішень; функції колективної корисності; основні методи обробки експертної інформації; основні правила для ранжування за допомогою методів голосування.
Мова викладання	Українська

Результати навчання	Застосовувати знання фундаментальних і природничих наук, системного аналізу та технологій моделювання, стандартних алгоритмів та дискретного аналізу при розв'язанні задач проектування і використання інформаційних систем та технологій. Проводити системний аналіз об'єктів проектування та обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та способів передачі інформації в інформаційних системах та технологіях. Аргументувати вибір програмних та технічних засобів для створення інформаційних систем та технологій на основі аналізу їх властивостей, призначення і технічних характеристик з урахуванням вимог до системи і експлуатаційних умов; мати навички налагодження та тестування програмних і технічних засобів інформаційних систем та технологій. Обґрунтовувати вибір технічної структури та розробляти відповідне програмне забезпечення, що входить до складу інформаційних систем та технологій.

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів		
Тема 1. Загальна задача прийняття рішень	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 2. Бінарні відношення	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 3. Властивості бінарних відношень	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 4. Функції вибору	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 5. Функції корисності	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 6. Максимінний критерій. Критерій Байєса – Лапласа	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 7. Критерій мінімальної дисперсії. Критерій максимальної імовірності	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 8. Оптимальність за модальним критерієм, критерієм Севіджа та критерієм Гурвиця	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 9. Критерії оптимальності Ходжа – Лемана, Гермейєра та критерій добутків	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 10. Функції колективної корисності	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5

Тема 11. Загальні проблеми експертних процедур при прийнятті рішень	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 12. Статистичні методи обробки експертної інформації	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 13. Алгебраїчні методи обробки експертної інформації	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 14. Використання методів шкалювання для обробки експертної інформації	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 15. Ранжування за допомогою методів голосування	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 16. Колективний порядок та аксіоми його побудови	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Тема 17. Правило Копленда і правило Сімпсона для ранжування за допомогою методів голосування	9	2	2	5	РПЗ, Т, РЗ	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль — екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: РПЗ – розв’язання практичних завдань – 2 бали. Т – тестування – 1 бал. РЗ – розв’язування задач – 2 бали. ІЗ – індивідуальне завдання – 15 балів (курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – 5 балів; участь у наукових заходах – 10 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.					
Основні літературні та інформаційні джерела	- Romanuke V. V. Traveling salesman problem parallelization by solving clustered subproblems // Foundations of Computing and Decision Sciences. — 2023. — Vol. 48, No. 4. — P. 453 — 481. - Hlavatý J., Ližbetin J. The Concept of Methodology for Strategic Decision Making of Managers // Transportation Research Procedia. — 2023. — Volume 74. — P. 1127–1134. DOI: 10.1016/j.trpro.2023.11.252. - Romanuke V. V. Random centroid initialization for improving centroid-based clustering // Decision Making: Applications in Management and Engineering. — 2023. — Vol. 6, Iss. 2. — P. 734 — 746. - Romanuke V. V. Refinement of acyclic-and-asymmetric payoff aggregates of pure strategy efficient Nash equilibria in finite noncooperative games by maximultimin and superoptimality // Decision Making: Applications in Management and Engineering. — 2021. — Vol. 4, Iss. 2. — P. 178 — 199.					

	5. Yehoshyna H. A., Romanuke V. V. Constraint-based Recommender system for commodity realization // Journal of Communications Software and Systems. — 2021. — Vol. 17, No. 4. — P. 314 — 320.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Розроблено завдання для практичних занять з курсу, при викладанні застосовуються сучасні методи навчання; при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням MOODLE, передбачено виконання ситуаційних завдань та самостійної роботи. Зараховуються результати неформальної освіти.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Згідно Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf
Відпрацювання пропусків занять	Відпрацювання пропущених занять з поважних та неповажних причин здійснюється шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені). Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до положення Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.
Академічна доброчесність	Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти. Політика застосування штучного інтелекту (ІІІ).
Інші складові політики компонента	Обов'язковою умовою формування фахових компетенцій здобувача є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення, що можливо за рахунок виконання самостійної роботи здобувача, а саме участі з доповідями у студентських конференціях, семінарах, гуртках, дискусійних клубах, проходження онлайн-курсів (наприклад «Prometheus», «Coursera»), тренінгів з тематики освітнього компонента.

Затверджено на засіданні кафедри інноваційної економіки та цифрових технологій протокол № 01 від 12.01.2026.

Науково-педагогічний працівник

Вадим РОМАНЮК

Завідувач кафедри

Валентина ХАЧАТРЯН